

CÍL 18: PŘÍPRAVA ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ

DO ROKU 2010 ZAJISTIT, ABY ODBORNÍCI VE ZDRAVOTNICTVÍ I ZAMĚSTNANCI DALŠÍCH ODVĚTVÍ ZÍSKALI ODPOVÍDAJÍCÍ VĚDOMOSTI, POSTOJE A DOVEDNOSTI K OCHRANĚ A ROZVOJI ZDRAVÍ

Vzdělávání všech pracovníků ve zdravotnictví je v ČR trvalým předmětem zájmu široké občanské veřejnosti. Do středu pozornosti se dostává především vzdělávání v oblasti ošetřovatelství s cílem přiblížit je systémům osvědčeným ve většině vyspělých zemí. Ale i lékařské fakulty a další vysoké školy hledají moderní formy výuky a modely studia, které by nejlépe odpovídaly budoucím potřebám vzdělání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů a ostatních povolání pro zdravotnictví.

Dílčí úkol č. 18.1.

Vzdělání odborné zdravotnické veřejnosti odpovídající zásadám ZDRAVÍ 21

Současný stav :

Systém dalšího vzdělání lékařů a dalších zaměstnanců ve zdravotnictví stojí v ČR před velkými změnami souvisejícími mj. s projednáváním nového zákona o způsobilosti k výkonům zdravotnických povolání, který jeho principy přizpůsobuje platným zvyklostem ve vyspělých zemích. Připravovaný návrh se zabývá i otázkou celoživotního vzdělávání, ponechaného především v působnosti profesních komor a odborných společností.

Vzdělávání v oblasti HFA se projevuje v rámci odborné specializace veřejné zdravotnictví. Institucemi pověřenými organizací dalšího vzdělání ve zdravotnictví (IPVZ a IDVPZ) jsou pořádány k programu HFA vzdělávací akce přístupné všem zaměstnancům působícím ve zdravotnictví.

Ve výuce lékařů, sester a porodních asistentek i všech nezdravotnických povolání je kladen zvýšený důraz na otázky etiky a morálky a právního vědomí. Výzkumnými studii je podporováno sledování kouření u lékařů, studentů medicíny i sester a porodních asistentek. Publikované výsledky jsou diskutovány především z hlediska dopadu tohoto fenoménu na ostatní populaci a pacienty. Ve spolupráci MZ s profesními komorami jsou vypracovávány doporučené diagnostické a léčebné postupy, vycházející z nejnovějších poznatků lékařské vědy.

Aktivity ke splnění dílčího úkolu:

- 18.1.1: Meziresortní spolupráce při úpravě postgraduálního zdravotnického vzdělávání, která by umožnila odborné zdravotnické vzdělávání srovnatelné s ostatními vyspělými zeměmi a akceptovatelné zvláště v zemích Evropské unie.
odpovědnost: MZ
spolupráce: MŠMT, MPSV
termíny: konečný termín úprav v souladu se vstupem ČR do Evropské unie
- 18.1.2: Úprava specializačního vzdělávání zdravotnických povolání v souladu se zásadami Evropské komise o volném pohybu osob a služeb se vzájemným uznáváním diplomů a odborných kvalifikací zdravotnických povolání
odpovědnost: MZ
spolupráce: IPVZ, IDVPZ, NKZP
termíny: kontrolní termíny průběžně jedenkrát ročně k 30. 6. každého roku
- 18.1.3: Implementace systematického postgraduálního vzdělávání lékařů ve farmakologii jako protiváha jednostranných informací komerčního charakteru
odpovědnost: MZ
spolupráce: SÚKL
termíny: 2004

Ukazatele k monitorování plnění dílčího úkolu:

- přijetí zákona o způsobilosti k výkonu zdravotnických povolání.

Dílčí úkol č. 18. 2.

Zavést systém plánování, který zajistí, aby počty a odborné složení zdravotnických pracovníků odpovídalo aktuálním i budoucím potřebám

Současný stav:

Aktuální i budoucí potřeby zdravotnického personálu jsou trvale systematicky sledovány jak z hlediska počtů, tak i z hlediska odborného složení. Gestorem dobře vedené evidence v resortu zdravotnictví

v ČR je MZ. Počty lékařů-specialistů pro jednotlivé obory sleduje soustavně ÚZIS, a to včetně věkové struktury odborných lékařů působících v jednotlivých oborech. IPVZ a IDVPZ vykazují počty nových absolventů specializačních zkoušek (atestací) v příslušných oborech lékařů, zubních lékařů a farmaceutů.

Počty lékařů v ČR jsou diskutovány ve vztahu k aktuálním počtům studentů lékařských fakult, popřípadě i počtu těchto fakult. Poslední rozbory nasvědčují, že zejména ve vztahu k věkové struktuře dnes činných lékařů odpovídají aktuální počty studentů budoucím potřebám lékařů. Naopak počty studujících zubní lékařství bude třeba z výše uvedených důvodů zvyšovat. I počty sester a porodních asistentek v ČR jsou diskutovány ve vztahu k aktuálním počtům studentů. Aktuální potřeba zdravotních sester a nižších zdravotnických pracovníků je již nyní zčásti kryta občany přicházejícími ze zahraničí. Lze předpokládat, že tento trend bude i v příštích letech pokračovat.

Statistické údaje o lékařích působících v jednotlivých oborech má k dispozici rovněž Česká lékařská komora na základě evidence a povinného členství lékařek a lékařů v této stavovské organizaci, jejíž činnost byla v ČR znovuoobnovena v roce 1991. Podobnou evidenci má o svých členech Česká stomatologická komora a Česká lékárnická komora.

Aktivity ke splnění dílčího úkolu:

18.2.1: Vypracovat a navrhnout systém ukazatelů, který by umožnil soustředit informace i o dalších zdravotnických povoláních (v první řadě v oblasti ošetrovatelství) a v systému integrované sociálně zdravotní péče
odpovědnost: **MZ**
spolupráce: MPSV, ÚZIS, IPVZ, IDVPZ
termíny: 2004

18.2.2: Uvést systém ukazatelů do funkčního praktického užívání
odpovědnost: MZ
spolupráce: MPSV, ÚZIS, IPVZ, IDVPZ
termíny: 2009

18.2.3: Soustavně sledovat počty a odborné složení zdravotnického personálu
odpovědnost: ÚZIS
spolupráce: MPSV, IPVZ, IDVPZ
termíny: kontrola 2 x ročně

Ukazatele k monitorování plnění dílčího úkolu:

- zaměstnanost zdravotnických pracovníků podle evidence na Úřadech práce a MPSV,
- přehledy zaměstnanosti počtu specialistů a nově získaných specializací,

Dílčí úkol č. 18. 3.

Vytvořit systém adekvátní odborné přípravy v oblasti veřejného zdravotnictví se zaměřením na řízení a řešení praktických problémů v České republice

Současný stav:

Příprava odborníků pro práci v oblasti veřejného zdravotnictví prošla v předchozích letech významnými změnami. Na většině lékařských fakult byly nově ustaveny ústavy veřejného zdravotnictví, které jsou základnami pro výuku mediků v této oblasti. Pro vzdělávání ve veřejném zdravotnictví v rámci postgraduálního vzdělání je Škola veřejného zdravotnictví v IPVZ. Počty absolventů této školy vykazují mimořádný vzestup a představují procentuálně největší nárůst specialistů ze všech specializačních oborů v dalším vzdělávání.

Obsah výuky je průběžně konzultován předními odborníky v oboru u nás i v zahraničí. Materiály SZO, nyní zejména HFA, představují významnou součást vzdělávání.

Aktivity ke splnění dílčího úkolu:

18.3.1: Sledovat vývoj vzdělání v oblasti veřejného zdravotnictví

odpovědnost: MZ
spolupráce: MŠMT, Technické centrum Akademie věd ČR, Škola veřejného zdravotnictví IPVZ v Praze, IZPE, odborná Společnost veřejného zdravotnictví ČLS JEP
termíny: hodnocení 1 x ročně

Ukazatele k monitorování plnění dílčího úkolu:

- počty odborných lékařů ve veřejném zdravotnictví.

Dílčí úkol č. 18. 4.

Vzdělávání odborníků z jiných odvětví obsahující základní zásady politiky ZDRAVÍ 21 a speciálně vědomosti o vlivu jejich práce na zdravotní determinanty a metodách jejich ovlivňování

Současný stav:

System specializačního vzdělávání ve zdravotnictví zahrnuje v ČR i pracovníky nezdravotnických profesí. Čelní odborníci z jiných odvětví tak získávají specializaci i v oblasti veřejného zdravotnictví. Zájem o vzdělání v tomto oboru je značný a přesahuje zájem v ostatních oborech. Zvláštní pozornost je věnována problematice ochrany před ionizujícím zářením.

Široké spektrum odborníků nezdravotnických profesí působících ve zdravotnictví se vzdělává především v rámci akcí Školy veřejného zdravotnictví IPVZ v Praze.

Materiály SZO, zejména HFA, jsou významnou součástí vzdělávacích programů. Představují tak vhodné podklady pro rozšíření vzdělávacích aktivit, včetně podkladů k samostatnému celoživotnímu vzdělávání a podkladů ke srovnatelným znalostem implementovaným v celoživotním systému vzdělávání v rámci zemí Evropské unie.

Aktivita ke splnění dílčího úkolu:

- 18.4.1: Meziresortní návrh principů spolupráce na koordinaci vzdělávacích programů odborností, které lze uplatnit ve zdravotnictví
odpovědnost: **MZ**
spolupráce: MŠMT, MPSV, MZe, Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče, Česká vědeckotechnická společnost, SÚJB, IPVZ, IDVPZ, ČLS JEP
termíny: Kontrolní termíny jedenkrát ročně v rámci výročních konferencí České vědeckotechnické společnosti.
- 18.4.2: Stanovit podíl vzdělávacích programů různých resortů na společném meziresortním zajištění vzdělávání nezdravotnických odborníků
odpovědnost: MZ
spolupráce: MŠMT, MPSV, MPO, MO, MZe, Rada pro vzdělávání a VR MZ, Česká vědeckotechnická společnost, ČLS JEP
termíny: Kontrolní termíny jedenkrát ročně

Ukazatele k monitorování plnění dílčího úkolu:

- vydání vyhlášky k zákonu o způsobilosti k výkonu zdravotnických povolání.
- přehled programů vzdělávání pracovníků (např. v sociálních službách)